

Oponentský posudek disertační práce

Autorka: Kateřina HODKOVÁ, FF JCU v Českých Budějovicích

Téma: *Sémantická pole a vztahy mezi právními koncepty: kontrastivní studie z oblasti českého a francouzského práva*

Autorka předkládané disertační práce zvolila neotřelé jazykovědné téma z oblasti sémantiky a terminologie s určitým přesahem do právní vědy s cílem uceleně zmapovat strukturu vybrané právní domény a vztahy v ní existující a přijít s praktickým výstupem v podobě návrhu inovativní databáze.

Mám za to, že autorka své nemalé ambice naplnila. Nejprve fundovaně přiblížila výzkumné pozadí práce, když srozumitelně syntetizovala teoretické postuláty, na nichž je založena. Platí to jak v případě lingvistických teorií (zejména sémantická pole a sémická analýza dle Rastiera, nebo vzhled do terminologické vědy dle L'Homme), tak v případě juristických zdrojů (např. Cornu, nebo Gerloch, Knapp). Následně přišla s originální metodologií při shromažďování výzkumných dat (zejména identifikace a rekuperace termínů, podobně jako zahrnutí mezi sledované položky tzv. propozičních struktur) i během jejich analýzy (např. autorská metodika studia vztahů vycházejících z právního textu). Teoretické poznatky a zvolené metody důsledně uplatnila při sestavování kontrastivních korpusů a analýze jejich položek v prakticky orientovaných závěrečných kapitolách. Zde exaktně aplikovala jednotlivé přístupy na dílčí aspekty studovaného tématu, které důkladně prozkoumala v kvalitativní i kvantitativní rovině. A to se snahou o co největší objektivitu výzkumných zjištění díky přijetí převážně formálních kritérií pro výběr sledovaných prvků. V této souvislosti oceňuji pokusy o zapojení různých korpusových nástrojů, z nichž většina (např. TermoStat) se však neukázala pro účely práce funkčními a autorka tak své analýzy provedla ručně, jiné nástroje ovšem dokázala inovativně použít (FreeMind pro modelování jednotlivých vztahů).

Ve výsledku práce nabízí zajímavou konfrontaci jednotlivých badatelských přístupů aplikovaných na studovaný materiál a vrcholí novátorskou aplikací Mel'čukovy teorie lexikálních funkcí, která má mít jakousi zastřešující povahu. Volba uvedeného přístupu se může jevit diskutabilní, zejména z důvodů autorkou zmiňované obrácené perspektivy (s. 227), nicméně autorka zde jednoznačně prokazuje schopnost inovativního myšlení. To je patrné i na jiných místech jako např. u zahrnutí mezi sledované položky tzv. artificiálních pojmenování.

Z formálního hlediska není práci mnoho co vytknout. Vyznačuje se promyšlenou strukturou a velkou přehledností, mj. díky vhodně zvolenému značení. V tomto smyslu rovněž oceňuji syntetizující dílčí závěry jednotlivých kapitol. Rovněž jazyková úroveň práce je, pomineme-li občasné překlady či výjimečné chyby v interpunkci, vysoká.

Obecně tak lze konstatovat, že práce je kvalitní a výhrady vznáším jen okrajového rázu. Týkají se především malé průkaznosti některých příkladů (např. u vztahů vyplývajících z právního textu, nebo u polysémat na s. 165), případně nepřesvědčivosti některých, třeba i převzatých tvrzení (např. citace Chromé na s. 79 o neurčitých požadavcích na soudní tlumočníky ohledně jejich právní průpravy je po přijetí zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích č. 354/2019 Sb. minulostí). Výjimečně lze také narazit na nedůslednosti v jinak velmi pečlivém přístupu (např. uvedení stejného formálního kritéria tj. spojky „à moins que“ u dvou typů vztahů vyplývajících z právního textu).

Celkový dojem z předložené disertační práce je velmi pozitivní. Práce je svědomitě zpracovaná, metodologicky důsledná a vědecky přínosná, odpovídá tak všem požadavkům, aby mohla být uznána jako doktorská práce. Proto jednoznačně **doporučuji**, s výhradou úspěšné ústní obhajoby, udělení Mgr. Ing. Kateřině Hodkové vědecké hodnosti Ph.D.

České Budějovice, 29. 8. 2023

JUDr. Mgr. Ivo Petru, Ph.D.